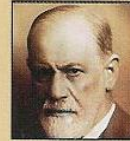

3 Freud x Freud Freud

Lezingenserie over de vader van
de psychoanalyse

**Tweede avond:
woensdag 29 november**

Freud in Friesland: de bank is weg, de dokter rookt niet meer

Jaarlijks komen in Friesland meer dan 10.000 mensen in behandeling in de GGZ. Ze krijgen cognitieve gedragstherapie van Jeffrey Young, relatiemanagement van David Dawson, dialectische gedragstherapie volgens Marsha Linehan of een VERS cursus à la Nancy Blum, maar waar is de psychoanalytische behandeling van Freud? Of rest ons slechts de weinig vrolijke constatering: gelukkig hebben we zijn foto nog? Overigens hangt zijn portret nergens aan de muur. Maar is er dan niets meer over? Was het gedachtegoed van Freud dan geen trezor die de moeite van het koesteren waard is? Kortom, vanavond willen we samen zien op welke wijze de psychiatrie in Friesland schatplichtig is aan Freud. Ik kan al verklappen dat de sofa en de geur van sigaren uit de gebouwen zijn verdwenen.

Spreker: **Dr. Martin Steendam**
psycholoog en hoofd behandeling cluster
Dagprogramma's GGZ Zuid-Friesland

Standaard + Vt Times New Roman 12 **B** *I* U [List icons] [Table icon] [Image icon] [Color icon] [Font color icon] [Background color icon]

[File icon] [Save icon] [Print icon] [ABC icon] [Undo icon] [Redo icon] [Home icon] [Insert icon] [Layout icon] [References icon] [Mailings icon] [Review icon] [Developer icon] [Zoom 100% icon] [Help icon]

Bestand Bewerken Beeld Invoegen Opmaak Extra Tabel Venster Help

Uiteindelijke weergegeven opmaak Weergegeven [Navigation icons] Antwoord met wijzigingen... [Print icon]

[Navigation icons] Alle items Nieuw...

Typ een vraag voor hulp

Studium Generale Fryslân met drie lezingen over Freud

Het is dit jaar 150 jaar geleden dat Sigmund Freud (1856-1939) is overleden. In het kader van het Freudjaar is er een cyclus van drie lezingen in het gebouw van Tresoar te Leeuwarden. De lezingen zijn bedoeld voor een algemeen publiek en voorkennis wordt niet vereist.

Freud wordt de vader van de moderne psychoanalyse genoemd, maar zijn erfenis is hevig omstreden. Hij geldt als de ontdekker van het onderbewuste en gaf deze een structuur met begrippen als Ego, Superego (Über-Ich) en Het (Es). Hij wees op verdrongen gevoelens, die overigens bij hem veel te gemakkelijk een seksuele duiding kregen. Hij beschreef de oorzaken van hysterie en van andere stoornissen en hij schreef er vervolgens therapieën voor; tegenwoordig weet men echter dat er vaak een erfelijke component is, zoals bijvoorbeeld bij schizofrenie en autisme. Freud gebruikte bij zijn diagnosestelling en behandeling ruimhartig de methode van associatie: een tic, waanvoorstelling of droombeeld stond voor een uiting van verdrongen verlangens. Aanvankelijk indrukwekkend, maar onderhand heeft historisch onderzoek geleerd dat Freud de door hem beschreven ziektegevallen naar zijn literaire hand zette. Freud kon elk symptoom verklaren met zijn vrije associaties, maar tot een bruikbare wetenschappelijke methode heeft dat niet geresulteerd. Inmiddels is de psychoanalyse aan Freud ontgroeid. Of om in de terminologie te blijven: de kinderen hebben vadermoord

Studium Generale Fryslân met drie lezingen over Freud

Het is dit jaar 150 jaar geleden dat Sigmund Freud (1856-1939) is overleden. In het kader van het Freudjaar is er een cyclus van drie lezingen in het gebouw van Tresoar te Leeuwarden. De lezingen zijn bedoeld voor een algemeen publiek en voorkennis wordt niet vereist.

Freud wordt de vader van de moderne psychoanalyse genoemd, maar zijn erfenis is hevig omstreden. Hij geldt als de ontdekker van het onderbewuste en gaf deze een structuur met begrippen als Ego, Superego (Über-Ich) en Het (Es). Hij wees op verdrongen gevoelens, die overigens bij hem veel te gemakkelijk een seksuele duiding kregen. Hij beschreef de oorzaken van hysterie en van andere stoornissen en hij schreef er vervolgens therapieën voor; tegenwoordig weet men echter dat er vaak een erfelijke component is, zoals bijvoorbeeld bij schizofrenie en autisme. Freud gebruikte bij zijn diagnosestelling en behandeling ruimhartig de methode van associatie: een tic, waanvoorstelling of droombeeld stond voor een uiting van verdrongen verlangens. Aanvankelijk indrukwekkend, maar onderhand heeft historisch onderzoek geleerd dat Freud de door hem beschreven ziektegevallen naar zijn literaire hand zette. Freud kon elk symptoom verklaren met zijn vrije associaties, maar tot een bruikbare wetenschappelijke methode heeft dat niet geresulteerd. Inmiddels is de psychoanalyse aan Freud ontgroeid. Of om in de terminologie te blijven: de kinderen hebben vadermoord

Markrabství morav.
Markgraftum Mähren

Kraj

Kreis

Okres

Q. k. Bezirksamt

Tisíc osm set

Stausend acht Hundert

v domě číslo

Danz-Bez.

GRUND
NUMBER
00426085

odný a křesťný list.

Geburts- u. Taufschein.

Biskupství

Diocese

Děkanství

Decanat

Fara

Platz

Unovická
Příborští
Příborští
Příborští
Příborští

zdejší matriky narozených a pokřtěných tom VIII. pag. 7.

se tímto úředně dokazuje, že léta Páně:

dem dießpfarrlichen Geburts- u. Taufregister Tom pag.

wied ämlich besagt, daß im Jahre des Heils:

Sechshundertfünzig 1856

dne 6ten Maj

zde v hier in de Freiberg (Příbor)

narozen a dne 12ten Maj

od Herrn Samson Frankel

die römisch-katholische obrádu pokřten byl

En kijkt u nu eens om u heen, waar u bent ...

<p>dětko Iméno dítě Name des Säuglings</p>	<p>Náboženství Religion</p>	<p>Otec: Jeho křestní a příjmení, stav, bydliště a národnost, jest-li rolník, a rodné jméno, a stáří, dle kterého se pozná jeho věk a příjmení. Vater: Einz. mit Familien-Nam., Stand, Wohnort u. Religion, dort dessen Vaters Tauf- u. Familien-Nam., Stand u. Wohnort, u. Der Mutter Tauf- u. Familien-Nam.</p>	<p>Matka: Její křestní jméno, náboženství a zda-li vdána jest či svobodna ač vína? Jejího otce- křestní a rodné jméno, stáří a bydliště, její matky jméno a příjmení. Mutter: Tauf-Nam., Religion, ob verheiratet, ledig oder Wittwe, Name deren Vaters Tauf- u. Familien-Nam., Stand u. Wohnort, u. Der Mutter Tauf- u. Familien-Nam.</p>	<p>Kmotra jmeno, stáří a bydliště Beistände Der Wachen Name, Stand und Wohnort</p>	<p>Bábov byla Gebamme</p>
<p>Sigismund mos. ebelicher Religion Sohn</p>		<p>Jakob Freud, Handelsmann in Freiberg, Sohn des Salomon Freud, Handelmannes und der Ehegattin Papi geb. Hoffmann als Tysme- lich - mos. Rel. -</p>	<p>Amalia, Tochter des Jakob Nathanzohn, Handelsagenten in Wien, und seiner Ehe- gattin Sara geb. Wi- lenz aus Brody - mos. Rel.</p>	<p>Lipshorowitz in dessen Schwes- ter, Mina aus Cernowitz -</p>	<p>Cecilia Linnikka aus Frei- berg Nr. 114.</p>

Důkazem toho buďž můj vlastnoruční podpis a pečet úřední.
Urkund dessen ist des Gefertigten eigenhändige Namens-Unterschrift und das beigedruckte Amtsiegel.

Dáno v Freiberg (Příbor) dne 19ten Juli 1856

F. Ant. Gr. Sijan
Caplan - Matrikenführung

p.č. 301.

Schlossergasse 117 te Freiberg Ouders Jakob en Amalia

Klinische les bij Charcot

LIST OR MANIFEST OF ALIEN PASSENGERS FOR THE UNITED STATES

18	Kutnerneck Paul	44	"	M. Merchant	"	"	Germany	Bremen	father: Mrs. Emberrath Hesswitz - Anhalt	"
19	"	J. da	37	f.	"	"	"	"	"	"
20	Bornemann Bertha	25	"	M.	"	"	"	Bremen	father: E. Brinke Hollerallee 23, Bremen	Ed. Saganow
21	"	Francis	24	S	"	"	"	"	"	"
22	Behl Charlotte	35	"	M. Nurse	"	"	"	"	Employer: father	"
23	Frerichs Hermann	34	"	M. Merchant	"	"	"	"	father: Toni E. Plake Bakerdeich 56, Bremen	Port mouth
24	Miersch Johannes	43	"	S.	"	"	"	"	father: G. Miersch München 7 ^{II} Maria Loggath Ind. reg. 1018	India
25	Hoyer Molly	25	f.	"	"	"	Germany	Hannover	Mother: Mrs. Flored denover, Boston amb. 121	New York
26	Zang Carl	37	"	M. M. Physician	"	Swiss	Swiss	Basel	Wife: Mrs. Zang Kismacht, Zurich	Westchester
27	Freid Sigmund	53	"	"	"	Austria	Austria	Wien	Wien IX, Bergasse 19	New York
28	Perenzi Sandoz	33	"	S.	"	"	Hungary	Budapest	Brother: Dr. Perenzi Budapest, Nadorjasse	"
29	Mielens Victor	27	"	"	Architect	"	Russian	Germany	Mother: Mrs. Mielens Dresden, Piga, Thorenberg, Russia	Mich. Sagaw
30	Stokes Madeline	27	f.	S. Nurse	"	British	"	Berlin	Mother: Mrs. Stokes Bremerstr. 11, 11	New York

14	Henschel Estera	48	f.	M.	
15	Bolga Emma	21	"	M. S. Student	
16	Krauter Margarethe	43	f.	M.	
17	"	Marians	7	"	M. S.
18	Kutnerneck Paul	44	"	M. Merchant	
19	"	J. da	37	f.	
20	Bornemann Bertha	25	"	M.	
21	"	Francis	24	S	
22	Behl Charlotte	35	"	M. Nurse	
23	Frerichs Hermann	34	"	M. Merchant	
24	Miersch Johannes	43	"	S.	
25	Hoyer Molly	25	f.	"	
26	Zang Carl	37	"	M. M. Physician	
27	Freid Sigmund	53	"	"	
28	Perenzi Sandoz	33	"	S.	
29	Mielens Victor	27	"	"	Architect
30	Stokes Madeline	27	f.	S. Nurse	

V: Sigmund Fre
A: Abr. Brill, Ern

* Instead of showing occupation of tourists and aliens in transit, state in column 8 whether they are "tourists" or "in transit."
† "Race or People" is to be determined by the stock from which aliens sprang and the language they speak. Use of race will be found on back of this sheet.

Freud met dochter Anna in Londen

Adolfine (Dolfi)

Marie (Mitzi)

Rosa

Pauline (Pauli)

Microsoft Internet Explorer browser interface showing the address bar with 'http://home.hetnet.nl/~anjobas/' and various toolbars including 'Bestand', 'Bewerken', 'Beeld', 'Favorieten', 'Extra', 'Help', and search engines like Google.

ingesprek

Martin Steendam

- Home
- Abonnement
- 2002
- 2003
- 2004
- 2005
- 2006
- Genealogie

Leeuwarder Courant, dinsdag 9 mei 2006

DE ZOON VAN EEN JOODSE HANDELAAR IN WOL

Martin Steendam

In het oosten van Tsjechië ligt het stadje Pribor, vroeger Freiberg geheten. Lang geleden woonde daar Jacob, die na twee eerdere huwelijken in 1855 in het huwelijk trad met de knappe en twintig jaar jongere Amalia. Kort daarna werd Amalia zwanger, en zij baarde op 6 mei 1856 hun eerste kind. Het was een zoon, en vader Jacob schreef in de familiebijbel zijn namen: Sigismund Schlomo. Weinigen zullen vader Jacob kennen, die van beroep handelaar in wol was. De jongen groeide op, en veranderde zijn voornaam later in Sigmund. Zijn familienaam was Freud, en de familie is arm.

Het is 150 jaar geleden dat Freud werd geboren, en afgelopen zaterdag ging dan ook het Freudfestival in Nederland van start. Komend jaar zullen veel lezingen en symposia gewijd zijn aan Freud, er is een Freud en Mahler wandeling in Leiden, er komt een nacht van de droom, kortom het wordt een groot feest. De verzamelde werken worden opnieuw uitgegeven, het wachten is nu nog op de

Windows taskbar showing the Start button, active windows (http://home.hetnet.n..., Document1 - Microsof...), and system tray with the time 23:01.

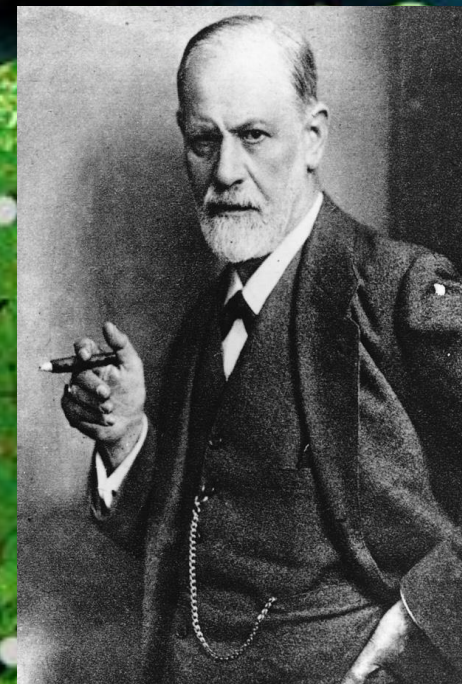

TERSCHELLING

Freud in Friesland

VLIELAND

LEEWARDEN

DRACHTEN

De dokter rookt niet meer
en de bank is weg

HEERENVEEN

TERSCHELLING

Freud in Friesland

VLIELAND

LEEUWARDEN

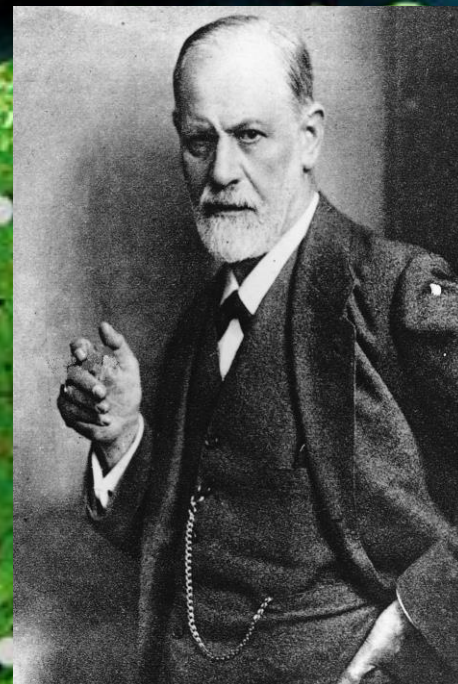
HARLINGEN

DRACHTEN

De dokter rookt niet meer
en de bank is weg

HEERENVĚEN

LEMMER

Freud in Den Haag, 1920

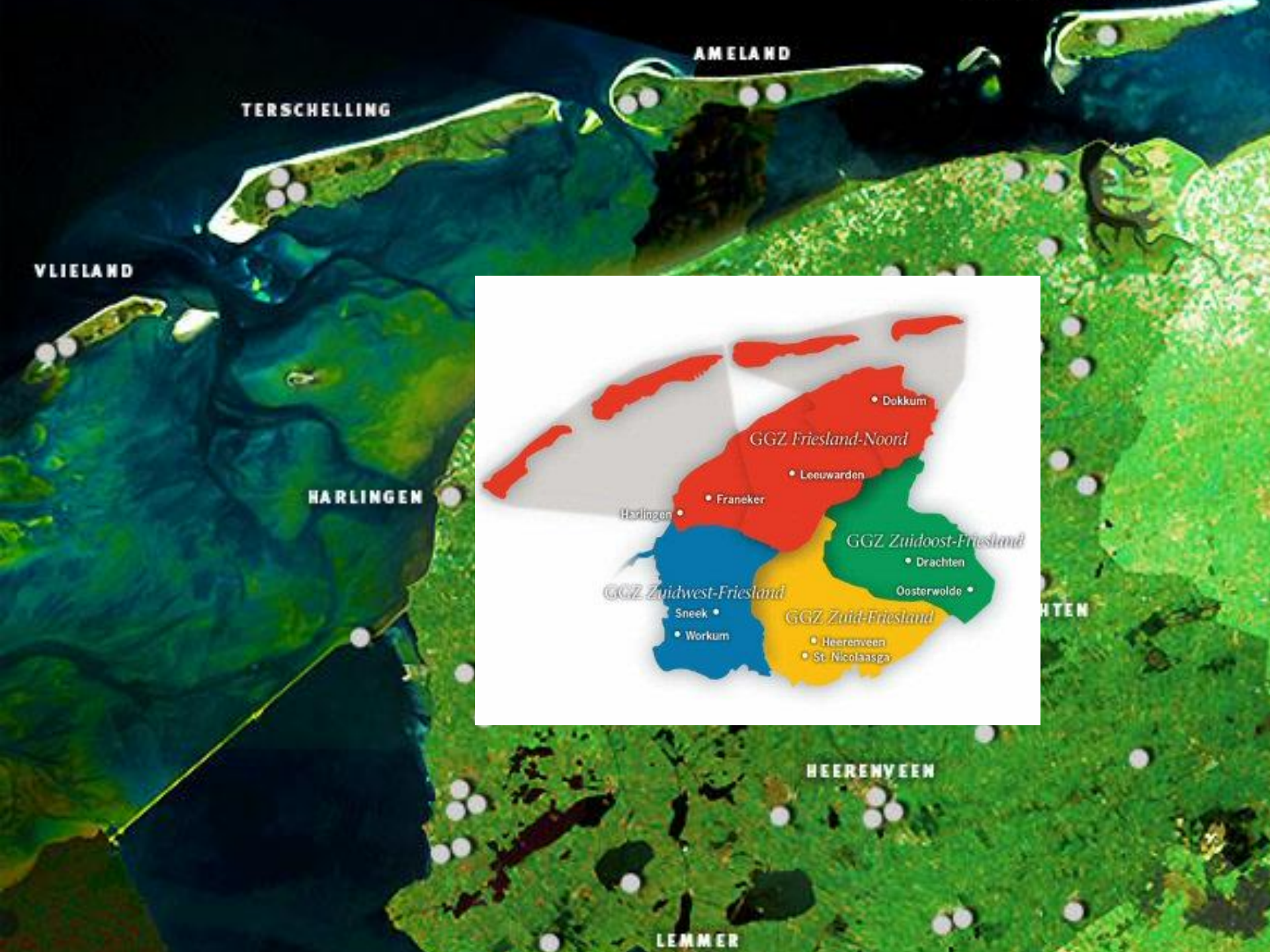

Zelfs nu nog doet het me goed eraan terug te denken hoe vriendelijk onze Nederlandse collega's tegenover de uitgehongerde en verwaarloosde Midden-europeanen waren. Aan het eind van het congres boden ze ons een diner van een echt Nederlandse overvloed aan waarvoor we niets hoefden betalen. (1934)

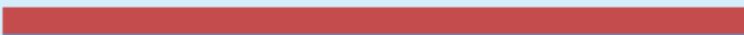
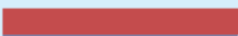

Behandelingen

Aantal verpleegdagen, eerste opnames, deeltijdverrichtingen, ambulante contacten en dagen beschermd wonen

	2005	2004	
Aantal verpleegdagen	224.699	214.657	
Aantal eerste opnames	1.527	1.388	
Deeltijdverrichtingen	30.787	33.918	
Ambulante contacten	280.761	261.630	
Beschermd wonen	89.870	82.951	

Toegelaten bedden en plaatsen

	2005	2004	
Klinisch (bedden)	862	853	
Beschermd wonen (plaatsen)	281	259	

Medewerkers

Personeelscijfers

	2004	2005
Totaal	1820	1920
Fulltime	444	463
Parttime	1376	1457
Man	578	582
Vrouw	1242	1338

Ziekteverzuim (excl. zwangerschap)

Totaal	5,42%
Verpleegkundig, opvoedkundig, verzorgend en sociaal (ped)agogisch en medisch personeel	5,83%

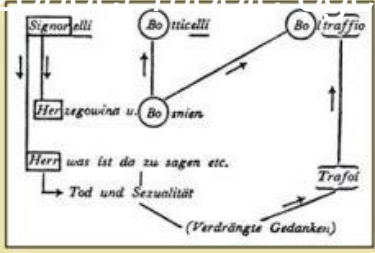
Behandeling

- Entree
- Psychose
- Depressie
- Angst
- Persoonlijkheidsstoornissen
- Afronding

Uit de ruggengraat valt al van nu afgevoerd. 39
met de deugd der kragtgevoeligheden, die ook over
met deugd, maar ook al dat in de afgevoerd. Deit
niet, van deugd der kragtgevoeligheden, die ook over
afgevoerd, maar ook al dat in de afgevoerd. Deit
in ruggengraat, die in de afgevoerd. Deit
in ruggengraat, die in de afgevoerd. Deit
in ruggengraat, die in de afgevoerd. Deit

Een andere keer ziet hij mijn
dochter, die op de plaats van
haar ogen twee poepklodders
heeft. In de bus niet op haar
ogen, maar op haar geld
verlieft geraakt, Emmy heeft
bijzonder mooie ogen.

SIGMUND FREUD ZIJN PSYCHOPATHOLOGIE DES ALLTAGSLEBENS EINLEITUNG VON RICCARDO STEFNER

Op mijn vraag wat hem ertoe brengt de informatie over zijn seksuele leven op de voorgrond te plaatsen, antwoordt hij dat dit alles is wat hij van mijn theorieën weet.

Verder heeft hij niets van mijn geschriften gelezen, maar onlangs vond hij bij het doorbladeren van een boek van mijn hand de verklaring voor zonderlinge woordverbindingen, die hem zó sterk aan zijn eigen 'denkwerk' in verband met zijn denkbeelden herinnerd hadden dat hij besloot om mij in vertrouwen te nemen.

'De Rattenman' (1878 – 1916)

Ernst Langer

Aanmelding

Elektronisch Patiënten Dossier

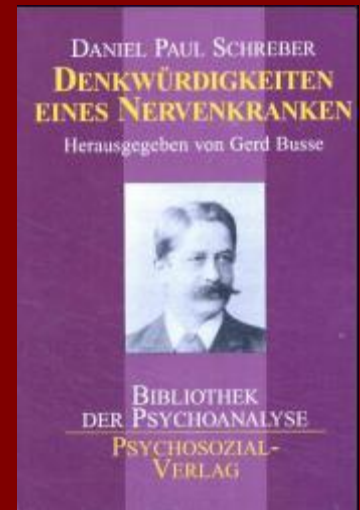
Internet

Aanmelding via huisarts

SPV in ha praktijk

Ik acht het daarom geoorloofd om met analytische duidingen aan te knopen bij de ziektegeschiedenis van een paranoïcus die ik nooit gezien heb.

Daniel Paul Schreber (1842 – 1911)

Foto ca 1890

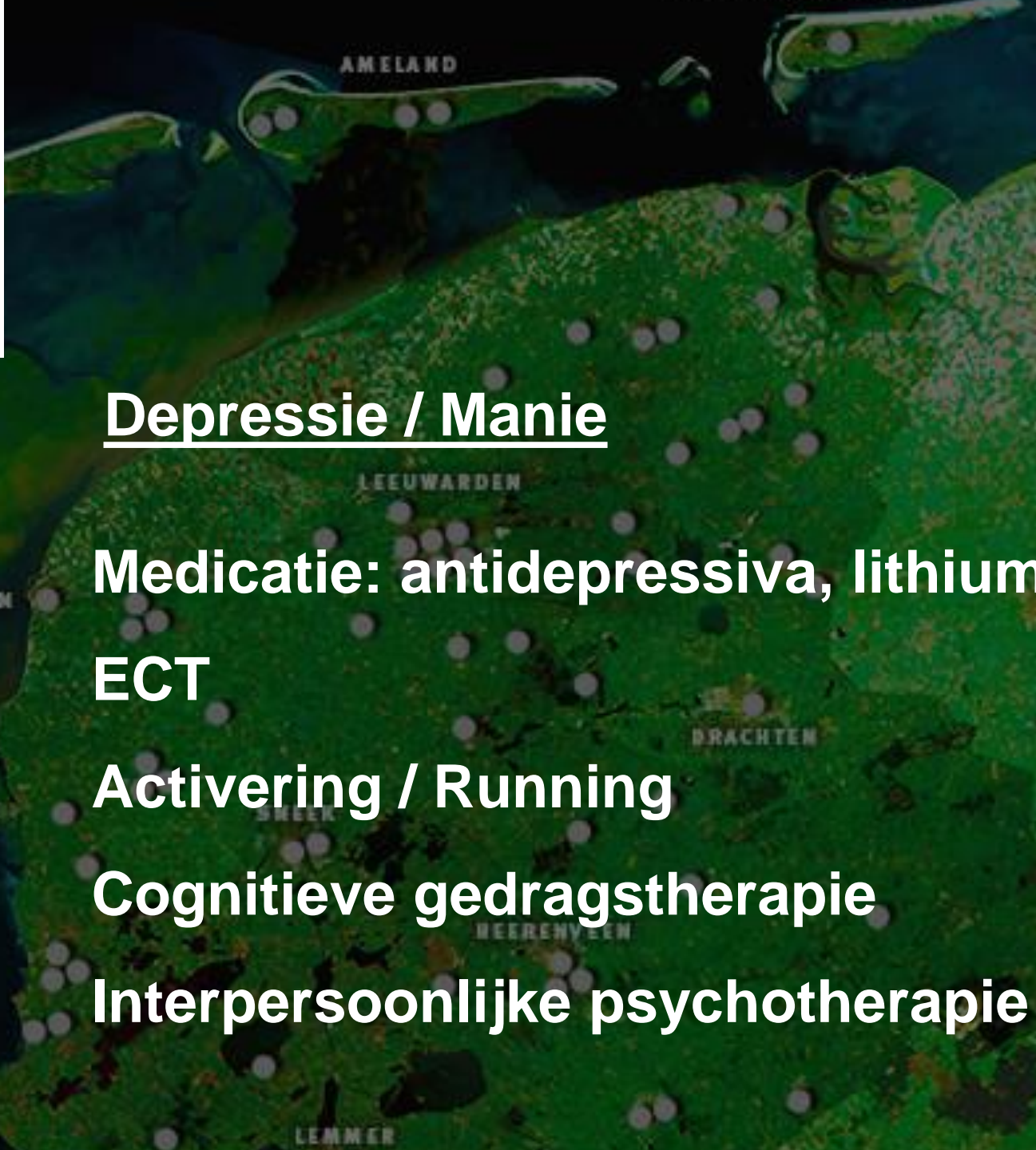
Psychose

Medicatie: antipsychotica

Opname

IBS/RM

Profylactisch

Depressie / Manie

Medicatie: antidepressiva, lithium

ECT

Activering / Running

Cognitieve gedragstherapie

Interpersoonlijke psychotherapie

'De kleine Hans', 1954

Herbert Graf en Marian Anderson reperteren Verdi's *Un ballo in maschera*

Richtlijn Angststoornissen

- Paniek
- Sociale angst
- Obsessief-compulsief
- Gegeneraliseerde angst
- Posttraumatische stress
- Specifieke fobie
- Hypochondrie
- Exposure, PM
- Cognitieve herstructurering
- Exposure
- Angstmanagement, ontspanning
- EMDR, imaginaire exposure
- psychoeducatie, exposure
- exposure, stressmanagement

Algemeen beschouwd ligt de oorzaak van angststoornissen in de richting van een biologische oorzaak (bijv. bij gebruik van middelen), gedrag (bijv. learned helplessness), psychodynamiek (bijv. vermijden van bedreiging), psychoanalytisch (bijv. fixatie in individuatie- separatiefase), in systeemfunctioneren (bijv. betekenis van het gedrag voor het gezin of relatie) of combinaties daarvan.

Bijlage 2 Multidisciplinaire richtlijn Angststoornissen

Angst

Exposure

Medicatie

EMDR

Poliklinisch

'Dora' op achtjarige leeftijd met haar broer Otto

Ida Bauer (1882 – 1945)

Schemagerichte therapie

Handboek voor therapeuten

Jeffrey E. Young · Janet S. Klosko · Marjorie E. Weishaar

Bohn Stafleu van Loghum

Bertha Pappenheim – 'Anna O.'

“... het onderzoek naar de oorsprong van actuele problemen in de kindertijd en het centraal stellen van de therapeutische relatie ...”

Parallel met psychodynamische methoden

Persoonlijkheidsstoornissen

- Borderline
- Narcistisch
- Anti-sociaal
- Afhankelijk
- Vermijdend
- ...

- Dialectische Gedragstherapie
- Mentalised Based Treatment
- Cognitieve Gedragstherapie
- Schema gerichte therapie

Persoonlijkhedsstoornissen

**Psychotherapie
(Medicatie)**

Vaardigheidstrainingen

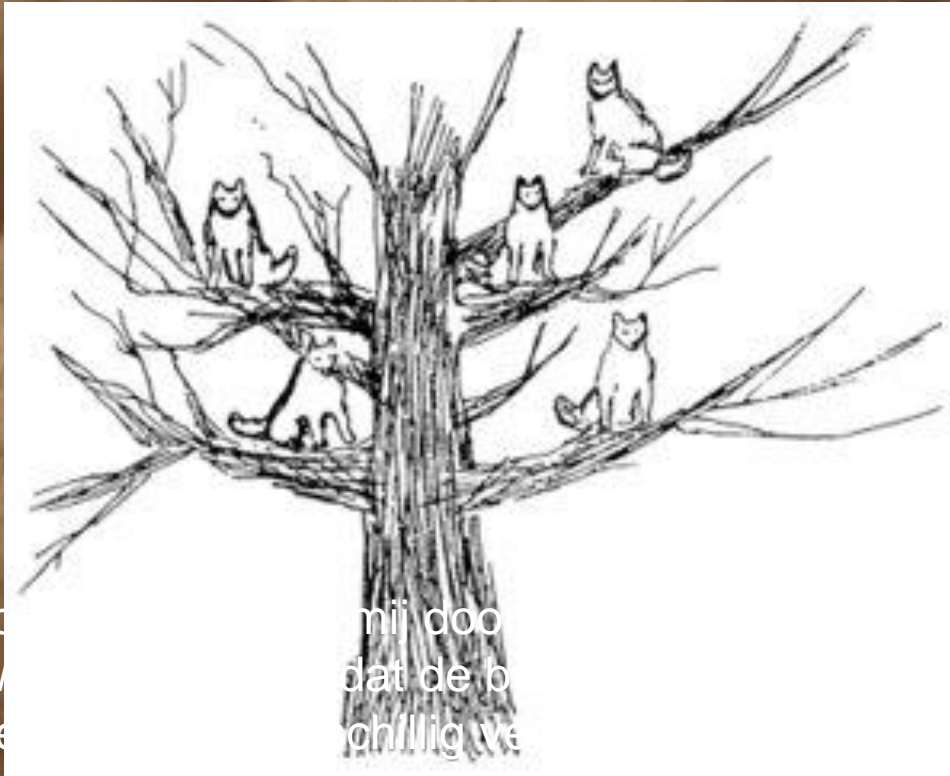
Poliklinisch

Klinisch

"He's still in therapy."

Ik bepaalde het moment waarop ik mij dood liet maken, en liet mij door de dokter laten leiden dat het juiste ogenblik was om dat de best mogelijke vastgesteld tijdstip moest worden bevestigd, en dat de bevestiging schillig werd.

Ik was vastbesloten me aan dat tijdstip te houden; ten slotte geloofde de patiënt dat het mij ernst was.

‘De Wolvenman’

Sergei Pankejeff en zijn vrouw Therese

Foto ca. 1910

Afronding

Behandelplannen

Termineren

Evaluëren

Zorgkantoor

Taal

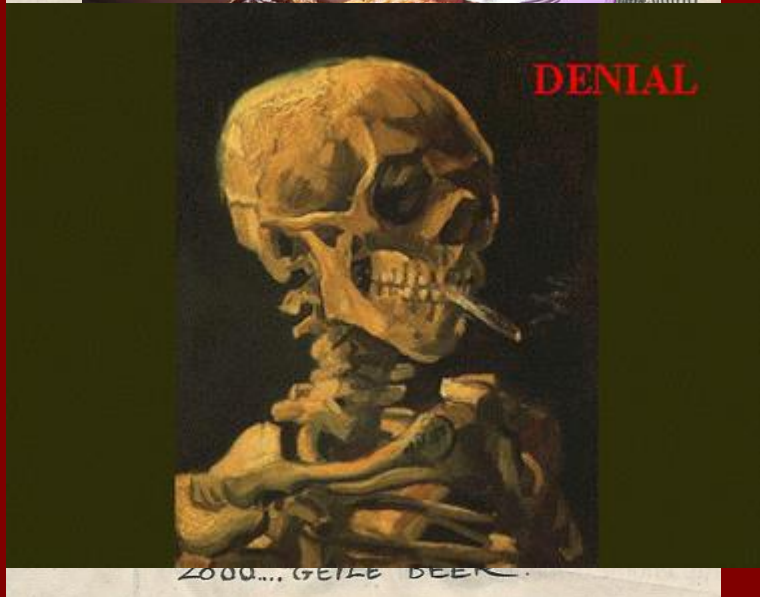

Varia

Het viel op dat hij
zich aan tafel
erg richtte op zijn
eigen orale behoefte

Verpleegkundige overdracht

Opkennig
Projectie

Blank screen

‘Kijk, hij kon al die weerstand van jou niet langer aanhoren.

Nu komt hij terug om je een tweede kans te geven.’

Metafoor van walnoten

Varia

Contact

Verdringing

Inflatie

Ideeën

Conclusies

De laatste bank is weg

Conclusies

Sommige dokters
roken nog

Conclusies

Je kan horen waar
iemand vandaan komt

Conclusies

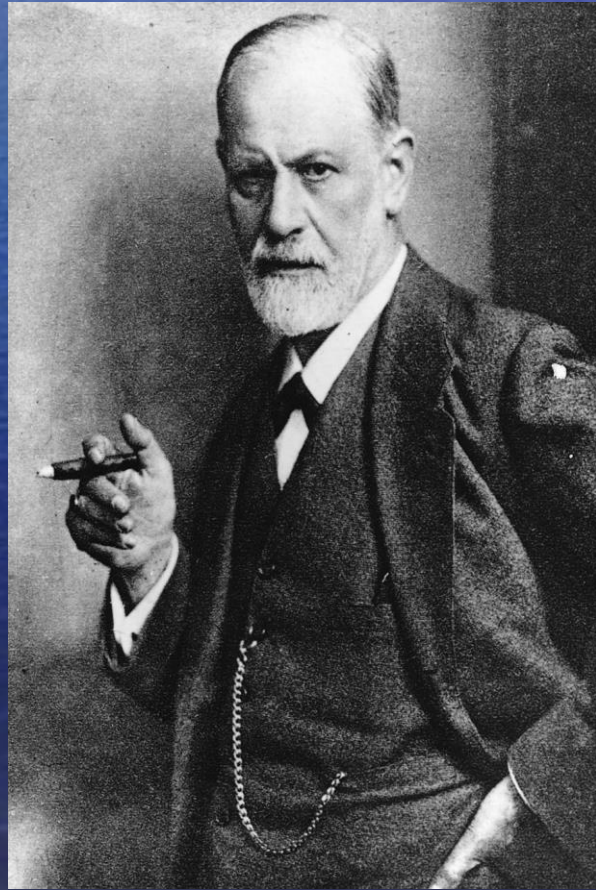
Conflicttheorieën
blijven boeien

En nu ...

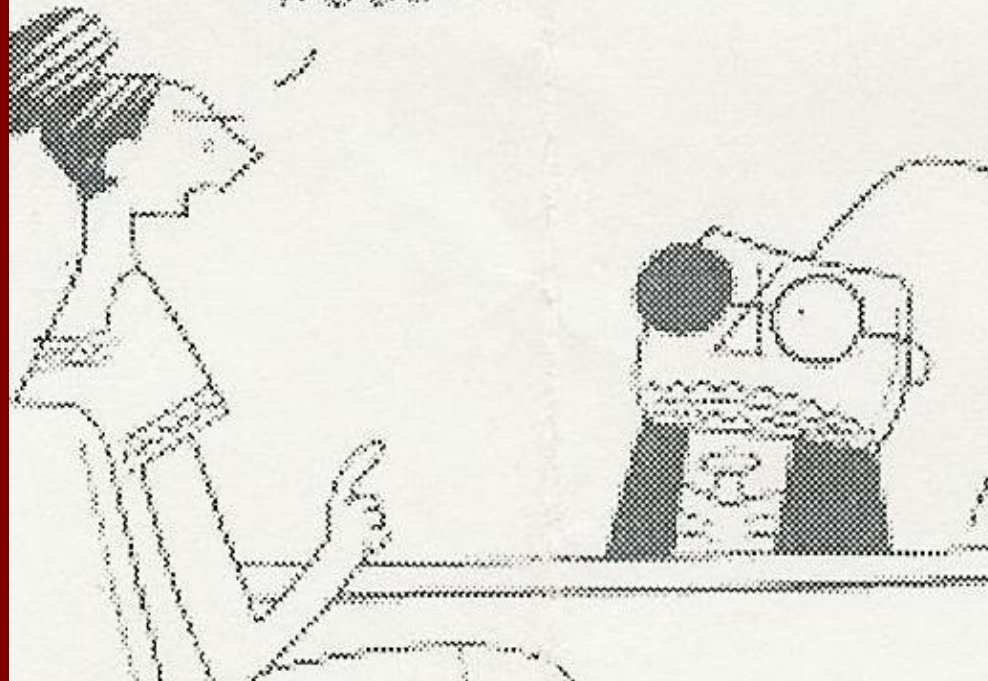

Ik beschouw uw therapie als
mislokt. U ziet niet wat ik
wil horen en u weigert zich
aan te passen aan
mijn diagnose.

Kan het ook niet een
beetje aan de therapeut
liggen?

Zei ze dat?

Letterlijk ✓
Je maakt toch
de gekste
dingen mee.

Bedankt voor
uw aandacht